

שנשבע הלוה שבועת שקר.

[ושמא לא דקדק הלווה בהערכת שיווי המשכון וייפסל עקב שבועת שקר לעדות ולשבועה, או שמא יוציא המלוה, לאחר שיכשיל את הלוה בשבועת שקר (44) — את הפקדון, ונמצא שהיתה שבועת הלוה לבטלה. רש"י ותוס'].

אמר שמואל: אכן דין זה נאמר על ארישא דמשנתנו. שנטלו חכמים את השבועה שחייב הלווה, והטילוה על המלוה שהפקדון אצלו. [ולהלן מבארת הגמרא על איזה חלק ברישא נאמר דין זה]

וכן אמר רבי חייא בר רב — ארישא וכן אמר רבי יוחנן — ארישא.

מאי רישא שבה נאמר דין זה? **סיפא דרישא.** שבה כתוב: אמר המלוה — **פלע הליתיד עליו, ושקל היה שוה.**

והלה אומר: **לא כי, אלא פלע הליתני עליו** ושלשה דינרין היה שוה, חייב המלוה שבועה!

כיון, **דשבועה** זו מעיקר הדין — **גבי לזה** היא כיון שבמקרה זה הוא המודה במקצת, [בכך שעדיין חייב, לפי הודאתו, את הדינר שהוא ההפרש בין ההלוואה לשווי המשכון].

ושקלוה [נטלוה] רבנן את השבועה הזו מהלוה, **ושדויה** [הטילוה] **אמלוה**, כדי שלא יהיה מצב שבו יוכל המלוה להוציא את הפקדון אחר שישיבע הלוה כמה היה המשכון שוה, **ויוכיח** שלא כדבריו ועל ידי

גמרא:

מג-ב שנינו בסוף המשנה: מי נשבע — מי שהפקדון אצלו.

ודנה הגמרא: **אהייא** על מה נאמר דין זה? **אילימא אסיפא** כאשר הלוה טוען שהמשכון היה יותר מן ההלוואה והמלוה מודה לו במקצת חביעתו, מדוע צריכה המשנה להשמיענו הטעם שנשבע המלוה "שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון",

ותיפוק ליה דשבועה גבי מלוה הוא? שהרי הוא הנתבע המקרה זה, והוא המודה במקצת תביעת המשכון, ואם כן חייב הוא שבועה מדין מודה במקצת? (45)

44. לפי פירוש ר"ח והביאו התוס', אין חוששין שישיבע לשקר. והחשש הוא, שמא ישבע לבטלה.

45. גליוני הש"ס [לעיל מא א] הביא משו"ת מהר"מ [סימן רסד] שהוכיח מכאן דבדאורייתא לא הופכים את השבועה לשכנגדו. כיון שאם כן, הרי צריך את הטעם של "שמא יוציא הלה את הפקדון" כדי שלא יוכל להפוך את השבועה על שכנגדו!

הודה לו בפרוטה. ואף באומר ששוה ממון הוא, אין ממון פחות מפרוטה.

ואף על פי שאין הודאתו ידועה, ואם כן לכאורה אין זה דבר שבמנין ובמידה, מכל מקום הרי הוא תובעו דבר ידוע. והראיה לכך היא דכאשר אומר הנתבע חמישין ידענא וחמישין לא ידענא, חייב שבועה. ואף על פי שאין הודאתו וכפירתו מבוררין, מכל מקום כל שאילו היה כופר בברי חייב וחשיבא דבר שבמנין, אף כשאומר איני יודע, גם כן חייב שבועה.